

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2017 m. lapkričio 22 d.
(OR. en)

14210/17

SPORT 93
EDUC 409
JEUN 144
EMPL 543
SOC 711

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 13433/17 SPORT 79 EDUC 377 JEUN 128 EMPL 499 SOC 656

Dalykas: Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų
išvados dėl trenerių vaidmens visuomenėje
– *Tarybos išvados (2017 m. lapkričio 21 d.)*

Delegacijoms priede pateikiamos 2017 m. lapkričio 21 d. įvykusiame 3577-ame Tarybos posėdyje priimtos Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvados dėl trenerių vaidmens visuomenėje.

**Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvados
dėl trenerių vaidmens visuomenėje**

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA IR VALSTYBIŲ NARIŲ ATSTOVAI,

PRIMINDAMI, KAD

1. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 165 straipsnyje nurodoma, kad „Sąjunga prisideda prie Europos sporto reikalų skatinimo, kartu atsižvelgdama į jo specifinį pobūdį, savanoriška veikla paremtas struktūras bei jo socialinę ir švietimo funkciją“;
2. 2017 m. gegužės 23 d. Europos Sąjungos Taryba priėmė trečią Europos Sąjungos darbo planą sporto srityje (2017–2020 m.), kuriame nustatyta, kad sportas ir visuomenė yra ES bendradarbiavimo sporto srityje prioritetinės temos, o trenerių vaidmuo – viena iš pagrindinių temų;

ATSIŽVELGDAMI Į TAI, KAD

3. per pastaruosius dešimtmečius visuomenė labai pasikeitė, o dėl technologijų, ekonomikos ir socialinės struktūros pokyčių dabartinės kartos susiduria su dideliais iššūkiais:
 - a. gyventojų fizinis aktyvumas mažėja ¹ ir ypač neramina vaikų ir paauglių vystymuisi nepakankamas jų fizinis aktyvumas ²;

¹ Eurobarometro apklausa Nr. 412
(http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs_412_en.pdf).

² Kovos su vaikų nutukimu komisijos ataskaita, PSO, 2016 m.
(http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/204176/1/9789241510066_eng.pdf?ua=1&ua=1).

- b. nejudrus bei nutukimą skatinantis gyvenimo būdas ir sveikatos klausimai, susiję su ilgesne tikėtina gyvenimo trukme, toliau didina sveikatos priežiūros sistemai, ekonomikai ir visuomenei tenkančią naštą ^{3 4};
- c. kai kuriose ES valstybėse narėse didėja nedarbas, ypač tarp jaunimo ⁵;
- d. Europos šalių visuomenė susiduria su iššūkiais, kaip išlikti darnia ir įtraukia visuomene, ir kaip elgtis su marginalizacijos riziką patiriančiomis grupėmis: migrantais ir pabėgėliais ⁶, pensininkais, neįgaliaisiais ir socialiai pažeidžiamu jaunimu ⁷;
- e. didesnis judrumas turi įtakos socialinėms sritims, pavyzdžiui, darbo rinkai, kultūrinei sanglaudai, socialinėms paslaugoms ir aplinkai;
- f. daugėja etikos problemų sporto srityje;

³ Tarybos rekomendacija dėl sveikatinamojo fizinio aktyvumo skatinimo įvairiuose sektoriuose, 2013 m. (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:354:0001:0005:LT:PDF>).

⁴ Fizinio neaktyvumo ekonominė kaina Europoje, ISCA / Cebr ataskaita, 2015 m. (<http://inactivity-time-bomb.nowwemove.com/report>).

⁵ Nedarbo statistika, Eurostatas, 2017 m. (http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Unemployment_statistics#Youth_unemployment_trends).

⁶ Šiame dokumente kalbama apie migrantų ir pabėgėlių integraciją vadovaujantis 2016 m. gruodžio 9 d. priimtomis Tarybos ir valstybių narių vyriausybės atstovų išvadomis dėl Europos Sąjungoje teisėtai gyvenančių trečiųjų šalių piliečių integracijos (dok. 15312/16).

⁷ Grupės, patiriančios didesnę nei plačioji visuomenė skurdo ir socialinės atskirties riziką. Etninės mažumos, migrantai, neįgalieji, benamiai, nuo tam tikrų medžiagų vartojimo priklausomi asmenys, izoliuoti pagyvenę asmenys ir jaunimas – visi jie dažnai susiduria su sunkumais, tokiais kaip žemas išsilavinimo lygis, nedarbas arba nepakankamas užimtumas, kurie juos gali nustumti į dar didesnę socialinę atskirtį.

4. dėl sparčios technologinės plėtros darbo vietos bus vis labiau automatizuojamos, potencialiai dėl to taip pat turėtų atsirasti daugiau laiko aktyviam poilsiui ⁸. Tačiau, kadangi dėl informacinių technologijų pasyvi laisvalaikio veikla yra lengvai prieinama, laisvas laikas vis dažniau skiriamas populiarioms kompiuterinėms pramogoms, o dėl to fizinio neaktyvumo rodikliai dar labiau išauga;

PABRĖŽDAMI, KAD

5. tuo tarpu pastaraisiais dešimtmečiais sportas keitėsi ir toliau keičiasi, atkartodamas platesnius socialinius ir kultūrinius pokyčius: vykstant sporto demokratizacijai ir įvairinimui išplėsta sporto sritis, ją papildžius naujomis sporto šakomis, sudarant daugiau galimybių moterims užsiimti sporto šakomis, kuriose tradiciškai dominuoja vyrai, ir išaugus sporto bazių skaičiui, didinant informuotumą apie sporto ir fizinio aktyvumo svarbą sveikatai ir asmeniniam tobulėjimui, skatinant panaudoti sporto potencialą integracijos ir socialinės įtraukties tikslais ir komercializacijoje, kuri teikia stimulą verslui, verslumui ir prekybai;
6. sportas ir susijusi fizinė veikla gali prisidėti prie visuomenės gyvenimo ir padėti įveikti daugelį pirmiau minėtų iššūkių, ir tuo pačiu metu suformuoti savo unikalią socialinę vertę:
- kaip sritis, apimanti veiklą, turinčią teigiamą poveikį visokio amžiaus asmenų gerovei, sveikatai ir gyvenimo kokybei;
 - kaip socialinis reiškiny, kuris suburia žmones, sukuriantis sanglaudą visuomenėje vietos, regionų, nacionaliniu ir tarptautiniu lygmeniu, didinantis piliečių aktyvumą, skatinantis sąžiningumą ir propaguojantis bendras vertybes ⁹ tarp visų, nepaisant žmonių religijos, pilietybės, socialinės padėties ar kultūrinės aplinkos;

⁸ Apskaičiuota, kad automatizavimo rizika gresia 54 % ES darbo vietų („*Technology at work. The Future of Innovation and Employment*“ (Technologijos darbe. Inovacijų ir užimtumo ateitis), Carl Benedikt Frey, M. Osborne et al., Oksfordo universiteto Oksfordo Martino mokykla ir „Citi Global Perspectives & Solutions“, 2015 m.) (<http://www.oxfordmartin.ox.ac.uk/publications/view/2092>).

⁹ Pagarba žmogaus orumui, laisvė, demokratija, lygybė, teisinė valstybė ir pagarba žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises (ES sutarties 2 straipsnis).

- c. praturtindama laisvalaikį veikla, skatinančia asmeninį tobulėjimą, ir sudarydama palankesnes sąlygas visiems sportuojantiems įgyti socialinių ir kitų svarbių įgūdžių, ir vystydama žmogiškąjį kapitalą;
- d. skatindama savanorišką dalyvavimą veikloje, prisidedant prie dalyvavimo visuomenės gyvenime;
- e. plėtodama sporto rezultatams užtikrinti reikalingas technologijas, medžiagas ir žinias, pradedant nešiojamaisiais įtaisais, rūbais ir mityba ir baigiant mankštos pratimais, kurie yra naudingi įvairioms visuomenės grupėms, įskaitant pagyvenusius asmenis ir neįgaliuosius, laikantis veiksmingumo, saugos ir reabilitacijos darbe ir laisvalaikio principų;
- f. skatindama miestų plėtrą siekiant patenkinti kultūrinius ir socialinius piliečių poreikius, taip pat skatindama sąmoningumą aplinkos klausimais;
- g. dėl didelio ir vis didėjančio ekonominio poveikio ¹⁰;

PRIPAŽINDAMI, KAD

- 7. treneriai atlieka vieną iš svarbiausių vaidmenų sporto srityje, kadangi savo vadovavimu ir patarimais sportuojantiems jie daro įtaką sportuojančiųjų žinioms, įgūdžiams, planams, siekiams, sveikatai, gerovei ir vertybėms. Apskaičiuota, kad Europoje yra 5–9 mln. trenerių, o jie daro įtaką 50–100 mln. europiečių ¹¹;
- 8. treneriai – tai asmenys, kurie saugiai planuoja ir veda sporto treniruotes, taikydami įrodomuosius įgūdžius ir žinias sporto rezultatų, aktyvaus poilsio ar sveikatos tikslais;
- 9. šių išvadų tikslais turėtų būti suprantama, kad sporto treneriai:
 - a. yra moterys ir vyrai, turintys kompetencijas, įgytas formaliojo, neformaliojo ir savaiminio mokymosi metu, kad taptų sporto treneriais;

¹⁰ Apskaičiuota, kad sporto įnašas į bendrąją pridėtinę vertę iš viso sudaro 1,76 %, t. y. 174 mlrd. EUR. Apskaičiuota, kad visos ES mastu su sportu susijęs užimtumas sudaro 2,12 % bendrojo užimtumo, o tai siekia 4,5 mln. asmenų (Sporto indėlio į ekonomikos augimą ir užimtumą ES tyrimas (2012 m.), Europos Komisija, Švietimo ir kultūros generalinis direktoratas).

¹¹ http://www.coachlearn.eu/_assets/files/project_documents/coachlearn-project-summary-website-june-2015.pdf

- b. vadovauja rezultatų siekiantiems sportininkams ir aktyvaus poilsio mėgėjams ir jiems pataria;
 - c. yra įdarbinti kaip specialistai arba savanoriaujantys;
10. trenerių darbas yra susijęs su atsakomybe, įgūdžiais ir kompetencijomis, aprašytais šalių trenerių kvalifikacijose ir sporto organizacijų kvalifikacijose;
11. skirtingose šalyse trenerių mokymas ir trenerių kvalifikacijų reikalavimai yra skirtingi. Nacionalinės kvalifikacijų sandaros (NKS) arba sistemos, nurodytos Europos kvalifikacijų sistemoje (EKS), – tai priemonė, kuri padeda lengviau palyginti įvairias šalis, siekiant skatinti kompetencijų ir kvalifikacijų skaidrumą ir palyginamumą nacionaliniu ir Europos lygmeniu judumo ir mokymosi visą gyvenimą tikslais;

PRIPAŽINDAMI, KAD

12. treneriai yra vieni svarbiausių asmenų sporto srityje, kurie padeda spręsti visuomenei kylančius iššūkius, kadangi be kitų užduočių, priklausomai nuo jų vaidmens, padėties ir treniravimo konteksto, jie gali:
- a. daryti įtaką asmens ankstyvajai sporto ir fizinio aktyvumo patirčiai, padėdami ugdyti su sportu susijusius įpročius, ir dalyvaudami kuriant sporto kultūros teikiamą socialinę ir ekonominę naudą;
 - b. atlikti vis svarbesnį socialinį vaidmenį sportuojančiųjų, ypač jaunųjų sportininkų, asmeninio tobulėjimo srityje, rodydami gerą pavyzdį, suteikdami motyvacijos ir pasitikėjimo savimi bei darydami įtaką jų vertybėms, elgesio įpročiams ir socialiniams įgūdžiams;
 - c. turėti išimtines galimybes padidinti socialinę įtrauktį ir lyčių lygybę, diegti pagarbą bendroms vertybėms¹², įvairovei ir skatinti visų socialinių grupių fizinį aktyvumą;

¹² Pagarba žmogaus orumui, laisvė, demokratija, lygybė, teisinė valstybė ir pagarba žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises (ES sutarties 2 straipsnis).

- d. ginti ir formuoti sąžiningumą sporte ir sąžiningo žaidimo taisykles, ir būti vienais iš pirmųjų, kurie gali, vykdydami savo rūpestingumo pareigą, įsikišti kilus problemoms, pvz., susitarimo dėl varžybų baigties, dopingo, smurto, nepilnamečių išnaudojimo atvejais ir t. t.;
- e. teikti laisvalaikio paslaugas, susijusias su sportu ir fiziniu aktyvumu ir prisidėti prie su sportu susijusių inovacijų, įskaitant prekes, paslaugas ir mokymo metodus;
- f. suformuoti sportinį patyrimą kitoms svarbioms suinteresuotosioms šalims, kaip antai sportininkų šeimų nariams, žiūrovams ir aistruoliams, ir kitiems socialiniams suinteresuotiesiems subjektams, jų poveikiui peržengiant sporto srities ribas ir siekiant kitas svarbias sritis;

ATSIŽVELGDAMI Į TAI, KAS IŠDĖSTYTA PIRMIAU, SUSITARIA, KAD

- 13. atsižvelgiant į tai, kad visuomenei kyla daug įvairių iššūkių ir sportas turi išimtinių galimybių padėti įveikti tuos iššūkius, daugiausia sportui būdingas trenerių vaidmuo yra įsitraukti į veiklą, turinčią platesnį poveikį visuomenės ir žmonių raidai. Šis trenerių vaidmuo sporto ir fizinio aktyvumo srityje, kuriuo prisidedama prie holistinio sportuojančiųjų ugdymo, primena mokytojo vaidmenį švietimo srityje, ypač tarp vaikų ir paauglių;
- 14. šiuo metu pagrindiniai su treneriais susiję klausimai yra:
 - a. vis didesnės trenerių vaidmens svarbos pripažinimas visuomenėje;
 - b. pačių trenerių suvokimo, koks svarbus jų vaidmuo, susijusios galimybės ir atsakomybė, didinimas ir tolesnio šio vaidmens ugdymo skatinimas;
 - c. trenerių mokymosi visą gyvenimą ir švietimo galimybių išplėtimas atitinkamais atvejais, siekiant prisitaikyti prie socialinių pokyčių, visų pirma susijusių su sveikatos priežiūra, rūpestingumo pareiga, taip pat ekonomikos bei socialinės įtraukties srityje;
 - d. lyčių lygybės ir įvairovės skatinimas treniravimo srityje atitinkamais atvejais, didinant įdarbintų ir savanorių trenerių moterų ir skirtingos socialinės bei etninės kilmės trenerių skaičių įvairiose sporto šakose ir visais lygmenimis;

- e. sportininkų dvikryptės karjeros plėtojimo rėmimas ir treniravimo, kaip profesijos, propagavimas tarp jaunimo;
- f. prireikus treniravimo kaip profesijos pripažinimo ES valstybėse narėse skatinimas, propaguojant treniravimo kvalifikacijų standartus ir valstybių narių bei sporto organizacijų kvalifikacijų skaidrumą, jas įtraukiant į nacionalines kvalifikacijų sandaras, kurios yra susietos su Europos kvalifikacijų sandara;
- g. savanorių trenerių vaidmens pripažinimas ir atitinkamos paramos jiems suteikimas;
- h. trenerių mokymo plėtojimas, trenerių švietimą papildant tarptautiniais ir tarpsektoriniais aspektais, integruojant gerus darbo su jaunimu pavyzdžius ir naudingus metodus, pavyzdžiui, savaiminį ir neformalųjį mokymąsi per sportą, darbą su specialiujų poreikių turinčiais asmenimis ir verslumą;

ATSIŽVELGAMI Į TAI, PRAŠO

15. VALSTYBIŲ NARIŲ, ATSIŽVELGIANT Į SUBSIDIARUMO PRINCIPĄ IR SPORTO SPECIFIŠKUMĄ:

- a. padėti propaguoti platesnį trenerių vaidmenį stengiantis atitinkamais atvejais įveikti socialinius iššūkius, su kuriais susiduria visa visuomenė;
- b. remti švietimo programas ir agitacines kampanijas, kuriomis siekiama padidinti kompetentingų trenerių skaičių ir suteikti jiems geresnes galimybes patekti į darbo rinką ir pagerinti savo padėtį darbo rinkoje;
- c. dalytis geriausia patirtimi, susijusia su trenerių mokymu;
- d. sudaryti palankesnes sąlygas švietimo įstaigų, jaunimo organizacijų, sporto federacijų ir kelias organizacijas vienijančių sporto organizacijų bendradarbiavimui trenerių švietimo ir mokymo srityje;

- e. remti trenerių ankstesnio mokymosi ir mokymosi visą gyvenimą sistemos, kuri apimtų formaliojo, neformaliojo ir savaiminio mokymosi galimybes įvairiais treniravimo lygiais, plėtojimą;
- f. pripažinti ir skatinti kelias organizacijas vienijančių trenerių organizacijų ir tinklų veiklą;
- g. sporto švietimo sistemoje remti mokymosi rezultatų metodą, grindžiamą tiek nacionalinių kvalifikacijų sandarų, tiek Europos kvalifikacijų sandaros tikslais ir prireikus treniravimo kvalifikacijos įtraukimą į nacionalines kvalifikacijų sandaras, darant nuorodą į Europos kvalifikacijų sandarą;

16. EUROPOS KOMISIJOS

- a. sudaryti palankesnes sąlygas ES valstybėms narėms ir sporto organizacijoms keistis gerąja patirtimi ir gairėmis trenerių švietimo ir kvalifikacijų ugdymo srityse;
- b. apsvarstyti galimybę į Komisijos įgūdžių ir žmogiškųjų išteklių vystymo ekspertų grupės darbą įtraukti pagrindinių treneriams keliamų įgūdžių ir kompetencijų reikalavimų gairių rengimą;
- c. toliau propaguoti valstybių narių ir sporto organizacijų trenerių kvalifikacijų palyginamumą Europos kvalifikacijų sandaros kontekste;
- d. atlikti mokslinius tyrimus, susijusius su trenerių vaidmeniu, daugiausia dėmesio skiriant visų pirma iššūkiams ir kliūtims švietimo, judumo ir darbo rinkos srityse, taip pat įvertinti sportinio treniravimo poveikį svarbiems visuomenės uždaviniams sporto srityje ir už jos ribų;
- e. išnaudoti Europos socialinio fondo, programos „Erasmus+“ ir Europos sporto savaitės teikiamas galimybes siekiant išryškinti ir propaguoti treniravimo naudą ir paskatinti trenerių judumą;

17. SPORTO JUDĖJIMO IR KITŲ ATITINKAMŲ SUINTERESUOTŲJŲ SUBJEKTŲ

- a. rengti, atitinkamais atvejais glaudžiai bendradarbiaujant su švietimo įstaigomis, trenerių mokymo turinį, kuris būtų šiuolaikinis ir atitiktų visuomenėje vystančius pokyčius, įskaitant žinias, susijusias su socialiniais įgūdžiais, antidopingu, sportininkų dvikrypte karjera, darbu su jaunimu, sveikatos priežiūra, verslumu, rūpestingumo pareiga, lyčių lygybe ir t. t.;
- b. dirbti su treneriais siekiant plėtoti saugias ir veiksmingas laisvalaikio paslaugas, kad sportas išliktų patrauklus ir konkurencingas naujų kompiuterinių poilsio alternatyvų atžvilgiu;
- c. sudaryti daugiau galimybių įgyti trenerio profesiją, dalyvaujant mokymuose, skatinant plėtoti trenerių kvalifikacijas ir, be kitų dalykų, išnaudojant informacinių ir ryšių technologijų šiandien teikiamas galimybes;
- d. skatinti įvairovę treniravimo srityje, įskaitant daugiau galimybių moterims, jaunimui ir neįgaliesiems;
- e. padėti skatinti, kad treneriais dirbantys asmenys būtų baigę reikiamą mokymą;
- f. skatinti trenerių mokymąsi visą gyvenimą, be kita ko, kompetencijų patvirtinimu, ir skatinti keistis nuomonėmis, įgūdžiais ir žiniomis vietos, regionų, nacionaliniu ir tarptautiniu lygmeniu;
- g. pasinaudoti Europos socialiniu fondu ir programa „Erasmus+“ siekiant remti trenerių mokymosi visą gyvenimą procesą;
- h. remti trenerių judumą, kad jie mokytųsi ir įgytų kultūros žinių, tarpsektorinių žinių, kalbų įgūdžių ir kitų atitinkamų naujų įgūdžių;
- i. dirbti su įvairiais darbdaviais siekiant išsiaiškinti jų poreikius plėtoti sporto veiklą, kurioje galėtų dalyvauti sporto treneriai, siekiant skatinti įvairovę treniravimo srityje, įskaitant didesnes galimybes moterims ir jaunimui.